

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 443. Finito feudo, seu illo privato vasallo cui aperiatur, an domino directo, an agnatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Quaest. 439. An & qualiter amittatur feudum ob non petitam debito tempore investituram, & qualiter caducitati renunciasset censetur dominus?

1. **R**esp. ad primum: Praeter plura de hoc dicta supra, hic breviter dicendum non amitti propterea feudum, nisi dolus vel culpa vasalli interveniat. Arg. l. 2. tit. 52. §. fin. qui dolus abfuisse videtur, si iusta causa & rationale impedimentum non petendi interveniret. V. g. si in loco, ubi dominus morabatur, pestis grassabatur, si ignorabat esse rem feudalem, aut dominum directum, vel etiam antecessorem in feudo esse mortuum &c. Ac proinde ad privationem feudi ob non petitam investituram requiritur probatio scientiae & contemptus, quod videlicet malitiosè & fraudulenter non sit omissa petitio investiturae. Gail. l. 2. obs. 48. n. 9.

2. Resp. ad secundum: Caducitatem hanc actu inducta Dominus censetur remisisse, si sciens eum cecidisse feudo, recipiebat adhuc consueta servitia (nisi in receptione servitii fuerit protestatus, se ea recipere salvo jure caducitatis) secus, si id ignorabat. Clar. q. 63. Gratus conf. 2. n. 75. l. 1. Idem videtur, dum post caducitatem ob non solum canonem (si quis impositus feudo) recepit canonem, exemplo emphyteuseos; cum, quia caducitas illa non nisi in favorem domini inducta sit, non nisi eodem volente intrat. Ac proinde etiam, ubi caducitas feudi statuta purè in favorem domini, puta, ob ingratitudinem vasalli erga dominum, ob non petitam dolosè tempore debito investituram aliamvè causam, ob quam ab eo privari poterat feudo, actu incurfa non censetur ante declarationem domini volentis incurfam. Unde etiam, si dominus eam non declaravit, ejus successor nequit eam declarare. Paris. de resign. benef. p. 3. q. 3. num. 12.

Quaest. 440. An ob contractum matrimonium aut etiam ob perpeffionem censurarum amittantur feuda?

Resp. ad primum: Ob contractum matrimonium amitti feuda Ecclesiastica, nisi ex tolerantia Ecclesiae consuetudo obtinisset contrarium, ait Lotter. de re benef. l. 3. q. 26. n. 65. pro quo citat Jo-And. ad c. fin. de Cler. conjugat. sed si hæc feuda conferti possunt etiam laicis non obstante eorum statu matrimoniali; non videtur esse ratio, cur ea habita à Clericis (intellige non constitutis in sacris Ordinibus) post susceptum licitè ab iis matrimonium amittantur ab iis.

Resp. ad secundum: Ex perpeffione censurarum per annum inferri ad contemptum & privationem feudorum, habetur c. ult. de penis, quod ad summum intelligi credo de feudis Ecclesiasticis.

Quaest. 441. An jus privandi vasallum transeat ad hæredes domini & contra hæredes vasalli?

1. **R**esp. ad primum: Si dominus decessisset ante caducitatem à se declaratam, & antequam querelasset contra vasallum delinquentem in casu, in quo poterat illum privare feudo, jus privandi illum non transit ad hæredes domini Gl. in c. 1. §. 1. quib. mod. amitt. feud. v. concubnerit. Clar. §. feudum. q. 64. num. 1. citatis Ripa in l. fin. C. R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III,

de revocat. donat. n. 237. & Curtio Jun. qui dicunt communem & receptam. Ubi tamen caducitatem non declarasset, aut querelam non proposuisset, quia culpam vasalli non sciebat, utique jus privandi vasallum transit ad ejus hæredes, ut Clar. cum Belvis. De cætero procedit responsio, etiamsi culpa fuisset talis, pro qua vasallus ipso jure privatus fuisset feudo; eò quòd, dum sciens non querelavit, videatur remisisse injuriam; adeoque sive ipso jure, sive per sententiam venisset privandus vasallus, noluerit transire ad hæredes. Clar. loc. cit. num. 2. cum Molinæ in consuetud. feud. Paris. §. 10. num. 127.

2. Resp. ad secundum: Si vasallus decessisset, antequam dominus declarasset caducitatem; & instituisset contra eum querelam, non posse eum instituere illam contra hæredes vasalli, & eos privare feudo, nisi delictum esset tale, ob quod vasallus privatur feudo ipso jure, vel ex dispositione legis, vel ex forma conventi in investitura, tradunt cum Baldo in c. imperialem. §. insuper. n. 7. de prohib. feud. alien. per Frideric. communis plerique, quibus se adhaerendum dicit Clar. q. 65. si delictum esset adeò notorium & inexcusabile, ut nullo modo negari posset aut defendi: secus verò, si egeret probatione aliqua, vel colore aliquo excusari posset, eò quòd in hoc casu feudum revocari ab hærede, qui non deliquit, ob delictum non notorium & non inexcusabile mortui, qui se defendere nequit, iniquum sit; ita probabiliter ille.

Quaest. 442. An quis possit sine causa feudo privari?

Resp. Negativè cum Cravet. de antiquit. temp. p. 1. sect. 1. num. 17. & Claro quaest. 69. dicentibus communem DD. eò quòd, cum vasallus sit dominus utilis feudi, Princeps, etiam Imperator, id ei sine causa auferre non potest; idque tantò magis, quòd feudum sit contractus ultro citroque obligans; & juxta communes regulas Princeps ex contractu obligetur sicut privatus; nisi in concessione constitutum ad nutum revocabile, in quo casu non esset propriè feudum.

Quaest. 443. Finito feudo seu illo privato vasallo cui aperiatur, an domino directo, an agnatis?

1. **R**esp. primò: Dum morte vasalli finitur feudum concessum. V. g. ad quartam generationem, quia in eo deficit linea, dum is est ultimus, aperiari feudum domino est extra controversiam, ut Clarus quaest. 66. quamvis filios vel proximiores agnatos vasalli ultimò defuncti in hoc casu petere posse concedi sibi de novo feudum, & si id non concedatur, fieri illis injuriam, ac propterea eos appellare posse ad superiorem, ut is dominum directum ad hoc cogat, tradit Bart. in l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotid. §. ast. & hanc ejus doctrinam communem esse dicant Clarus quaest. 87. & quos citat, Ruin. conf. 12. à num. 18. l. 1. & Curt. Jun. de feudis in 2. part. princ. in 1. part. quaest. 15. dicit tamen Clar. se nunquam vidisse id in feudis (secus in emphyteusi) in practica servari, & fortè durum esse id impetrare. De cætero in casu, ubi ob delictum vasalli rediit ad Ecclesiam, potest Prælatum feudum apertum denuo conferre, non tantum extraneo, sed

sed etiam filio vel consanguineo vassalli delinquentis, non obstante delicto patris vel cognati, utpote quod non nocet filio vel consanguineo in feudo rursus acquirendo, sicut nocuit illis in perdendo illud. Pirh. *h. t. n. 10.* citans Abb. *in c. 2. h. t. n. 5.*

2. Resp. secundò: Dum finitur per renunciationem vassalli, nimirum factam cum consensu in præjudicium solius Domini, dum ea valet, utique aperitur domino; etsi autem feudum antiquum renunciatum in præjudicium agnatorum, quamdiu renunciatus vivit, neque domino, neque agnatis aperiretur, renunciante tamen mortuo, aperitur non domino, sed agnatis, ac si nunquam facta fuisset per vassallum ejus renuntiatio. Clar. *9. 34. n. 3. in fin.* De cætero feudum, quod valde & constantiter resignari potest alicui extraneo, nec domino nec agnatis aperitur mortuo resignante, sed manet penes resignarium. Vide dicta supra, ubi qualiter feudum per renunciationem alienari possit.

3. Resp. tertio: Dum delictum, ob quod vassallus privatur feudo, est tale, quò directè offenditur Dominus, feudum exclusis filiis & agnatis, aperitur domino; seu redit ad dominum; & in hoc indifferenter consentiunt omnes, si feudum est novum. Clar. *cit. 9. 66. num. 1. & 2.* Si verò est feudum antiquum, exclusis quoque filiis & descendibus ipsius vassalli delinquentis, reverti illud ad Dominum, communem esse, teste Alex. *conf. 30. num. 4. l. 6.* dicit Clar. *loc. cit. num. 3.* Et quamvis de agnatis collateralibus, dum pro illis etiam concessum est feudum, id negent aliqui. Nihilominus tamen & in hoc casu, non aperiri feudum dictis agnatis, sed domino, tantquam communem & veram cum Grato *conf. 2. n. 19. l. 1.* Decio *conf. 44. n. 30* Gozadin. *conf. 84. num. 3.* Curt. Jun. & aliis astruit Clar. *cit. num. 3.* verùm magis in sensu horum AA. quam proprio; cum expresse addat, sibi tamen nunquam placuisse hanc opinionem; eò quòd iniquum videatur, posse vassallum delinquendo excludere agnatos à feudo, iis virtute primæ investituræ debito absque aliquo eorum facto vel culpa, etsi ea fortè in practica obtineret propter dictorum AA. auctoritatem.

4. Resp. quartò: Dum vassallus privatur feudo ex alio delicto non concernente directè personam domini, aperitur feudum domino, si illud est novum; si verò antiquum, agnatis. Clar. *l. c. n. 5.* citatis Curt. Jun. *in p. 5. concl. 2. & 3.* Zaf. *de feud. p. 10. partic. 2. concl. 2.* Præposito & aliis. Non tamen aperiri omnibus agnatis indistinctè, sed exclusis filiis & omnibus descendibus, quin & transversalibus intra quartum gradum, tenet Belvis *in c. 1. §. Si vassallus culpam. si de feud. fuer. controrov.* & communem dicit Ruin. *conf. 23. n. 32. l. 5.* quam tamen opinionem iterum dicit Clarus, sibi semper visam duram, & supposito, quòd sit vera, illam adhuc non procedere, nisi in feudo simpliciter recepto, quod aliqui informe vocant, v. g. concedo tibi hoc Castrum in feudum: secus verò, seu admitteudos omnes indistinctè agnatos, si feudum receptum à patre vel avo delinquentis pro se & liberis, ut docet Cynus *in l. 2. C. de liber.*

5. Resp. quintò: An, dum vassallus cadit à feudo, quia illud irrequisito domino alienavit, aperitur domino, an agnatis, valde variant AA. quorum ferè singuli dicunt suam opinionem esse communem vel approbatam, ut videre est apud Clar. *cit. 9. 66. n. 7.* Aperiri in hoc casu domino, non filiis vel agnatis, tenet Aretin. *conf. 14. post. n. 11.* relatus à Socin. Jun.

conf. 77. n. 139. l. 1. Alii factum alienantis dicunt nocere filiis, non aliis agnatis, quam esse communem, ait Ruin. *conf. 214. n. 16. l. 1.* Alii volunt feudum novum reverti ad dominum, antiquum ad agnatos, ut Gl. *in c. 1. §. hoc quoque. de success. feud.* hanc distinctionem approbatam per omnes, dicit Curt. Jun. *in p. 5. concl. 4.* niti eam hac satis bona ratione, ait Clar. quòd feudum novum, ex quacunque causa, etiam non concernente injuriam, privetur vassallus, aperiat domino exclusis descendibus & agnatis omnibus; pro quo etiam facit (à quo nullum dissentientem se invenisse dicit Curt. *l. c. concl. 2.*) quòd de feudo novo disponere possit vassallus in præjudicium agnatorum; adeoque etiam delinquendo vel alienando poterit illis præjudicare: in feudo verò antiquo alienando aut delinquendo vassallus non possit præjudicare agnatis, ideoque illis & non domino aperiat; pro quo posteriore citat Clarus Zaf. *10. part. in 2. partic. vers. quarta concl.* Curt. Jun. *cit. concl. 4.* Ruin. *conf. 2. post. n. 2. l. 1.* Alex. *conf. 30. n. 17. in fin. l. 1.* Socin. Jun. *conf. 112. n. 2. l. 12.* dicente, hanc conclusionem, quòd feudum antiquum alienatum per vassallum sine consensu domini non domino, sed filiis & agnatis, qui saltem post mortem alienantis illud possint recuperare, esse communem & verissimam. Habereque hæc ipsa locum non tantum, si alienatio facta per vassallum actu inter vivos, sed etiam si facta per viam legati, habet Clar. *cit. n. 7.* Quamvis subdat, se aliàs consuluisse, quòd indistinctè ex quacunque culpa, sive alienationis, sive felonizæ, vel alias vassallus privetur feudo, semper illud aperiat domino, non filiis aut agnatis vassalli, si feudum sit tale, de quo possit vassallus libere disponere in præjudicium agnatorum; è contra feudum, de quo non potest disponere in præjudicium agnatorum, nunquam aperiri domino, sed agnatis, quibus jam extenore investituræ erat jus acquisitum: seque non videre rationem aliquam bonam differentizæ, cur, qui mihi non potest præjudicare alienando etiam cum consensu Domini, possit mihi præjudicare alienando sine ejus consensu, aliter delinquendo.

Quest. 444. Cui cedat proprietas feudi, dum eà privatur dominus ex culpa?

Resp. Etsi in hoc casu consolidatum dominium directum utili obvenire vassallo dicat Sylva *de feud. recognitione 9. 32.* asserit tamen Clarus *loc. cit. 9. 72.* se credere hanc opinionem non esse veram, neque servari in praxi; ideoque se tenuisse semper, applicari illud domino superiori, si quem habet dominus ille privatus proprietate. V. g. Cafari, nisi adsint agnati istius domini inferioris, ad quos in eo casu devolveretur illa proprietas. Si verò nec haberet dominum superiorem, neque agnatos, posse procedere opinionem illam priorem, nempe dominium directum consolidatum utili obvenire vassallo.

Quest. 445. Feudo finito, ad quem spectent melioramenta facta à vassallo?

1. Resp. primò: Feudo lapsu temporis, quo concessum, extincto vel generatione, ad quam usque concessum, emortua, aliave ratione, sine dolo tamen vel culpa vassalli, finito, melioramenta in re feudali facta industrià vassalli. V. g. domus constructa, remanent vassallo. Clar. *quest. 88. num. 1.* cum communi; ita tamen, ut in electione